צדיק ורע לו בספר תהילים

Etan Ehrenfeld

תהילים אי

אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַהְ בַּצְצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶהְ חַטָּאִים לֹא עָמְד וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁבּּי כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהֹוָה חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגָּה יוֹמָם וָלָיְלָהּי וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פֵּלְגִי־מִיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא־יָצְשֶׁה יַצְלִיחַי לֹא־כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם־כַּמֹץ אֲשֶׁר־תִּדְּפֶנוּ רוּחַי עַל־כֵּן לֹא־יָקְמוּ רְשָׁעִים בַּמִשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צַדִּיקִיםי כִּי־יוֹדֵע יְהֹוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵדי

Psalms 1

(1) Happy is the man who has not followed the counsel of the wicked, or taken the path of sinners, or joined the company of the insolent; (2) rather, the teaching of the LORD is his delight, and he studies that teaching day and night. (3) He is like a tree planted beside streams of water, which yields its fruit in season, whose foliage never fades, and whatever it produces thrives. (4) Not so the wicked; rather, they are like chaff that wind blows away. (5) Therefore the wicked will not survive judgment,nor will sinners, in the assembly of the righteous. (6) For the LORD cherishes the way of the righteous, but the way of the wicked is doomed.

רד'ק על תהילים א':א'

(א) **אשרי האיש** מלת אשרי היא לעולם בלשון רבים, והטעם כי לא יאשרו האדם בטובה אחת שתמלא בו או בהצלחה אחת שתזדמן לו, אלא בטובות רבות שימצאו בו יאמרו עליו: אשריו! וכלל דוד בזה המזמור תורת האדם ומה שראוי לו לעשות בזה העולם, והגמול הטוב לצדיקים והעונש לרשעים; והוא מזמור נכבד מאוד, לפיכך החל ספרו בו ואמר:

Radak on Psalms 1:1

- (1) Happy the man! The word אשרי is always used in the plural, the reason being that man is not pronounced "happy" for one good which is found in him, or for one piece of good fortune which befalls him, but for many good things which are found in him men say of him אישריו, "Happy is he!" And David includes in this Psalm the law of man and (a description of) what it is proper for him to do in this world, with a reference also to the good reward there is for the righteous and the punishment for the wicked. It is an exceedingly important Psalm, and therefore he opens his book with it and says:
 - According to רד"ק, why was this פרק chosen to open ספר תהילים?
 - How does this פרק (with the explanation of רד"ק) present the concept of שכר ועונש?
 - What other important lessons/ideas are contained within this פרק?

מִזְמוֹר לְאָסָף אַך טוֹב לְיִשְּׁרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב. וַאֲנִי כִּמְעַט (נטוי) [נְטִיוּ] רַגְּיָין (שפכה) [שֻׁפְּכוּ] אֲשֻׁרִי, כִּי־קַבֵּאתִי בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם רְשָׁעִים אֶרְאֶהּ, כִּי אֵין חַרְצָבּוֹת לְמוֹתֶם וּבָרִיא אוּלְם. בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינֵמוֹ וְעִם־אָדָם לֹא יִנְצָעוּ. לָבָן עֲנָבַּתְמוֹ גַאֲנָה יַעֲטָף־שִׁית חָמָס לְמוֹּ. יָצָא מַחֵלֶב עֵינֵמוֹ עָבְרוּ מַשְׂכִּיוֹת לַבְב. יָמִיקוּ וִיִדְבְּרוּ בְּרָע עשֶׁק מְמְיוֹם יְּבָבוּת הְשָׁנִם תִּהְלַךְ בָּאֶרֶץ, לְבֵן (ישיב) [יְשׁוּב] עַמּוֹ הַלֹם וּמֵי מֶלֵא יִמְצוּ לְמוֹּ וְאָרְחץ בִּנְקִיוֹן כִּפִּיּי עִיבִרוּ בִּעְּיוֹן. הַנָּה־אִלְה רְשִׁעִים וְשׁלְּוִי עוֹלְם השְׁגּוּ־חִיל. אַרְ־רִיק זכּיתִי לְבָבִי וְאִרְחץ בִּנְקִיוֹן כּפִּי. וְאַרְחץ בְּנְקִיוֹן כִּפִּי וְאָרְחץ בִּנְקִּיוֹן כִּפִּי וְאָרְחץ בְּנְבְּיוֹן בִּנְיִי. עִד־אָבוֹא אָל־מִקְּדְּשִׁי־אַל אָבִינָה לְאַחְרִיתָם. אַהְ בַּחֲלָקוֹת תָּשִׁית לְמוֹ הִפַּלְתָם לְמַשׁוּאוֹת. אֵיךְ (הִיא) וְהוּא] בְעִינִי. עִד־אָבוֹא אָל־מִקְּדְשִׁי־אַל אַבִינָה לְאַחְרִיתִם. אַהְ בְּיִלְקוֹת תְּשִׁית לְמוֹ הַבְּלְתוֹם מֵהְקִיץ אֲדֹנִי בְּעִיר צַלְמְם תִּבְוֹת תְשִׁית לְמוֹ הִפְּלְתִם לְמַשׁוּאוֹת. אִיִיתִי עִמְּה וְשְׁבִּי עִמְיד עִמְּך אְחָלְתְי עָמְר בְּבִיר וְלִא אֵדְע בְּבָּבוֹת הָאָלְהִים לִי־טוֹב שַׁתִּי בָּאָר יְלְבָבִי וְחָלְקִי אֱלֹהִים לְירִים לִי־טוֹב שַׁתִּי בַּאִרי יְלְבָבִי וְחִלְקְבִי וְתְלְבָבִי וְתְלְבְּר בָּלִבְת אֲלִוּיך. פְּלְבַר אֵילְצִבּי בְּלִר בְּלְבִי וְעִקְּר בְּלִבוֹת וְעִמְּר לִיבְר בָּלְרִים וְעִמְּך לְבָבִי וְבְּלְבִי וְבְּלְבִי בְּלְבִי וְנִין וְשִׁבּי וְבִּי בְּבִּר וּבְּרְרִים בְּיִבּי וְבְּבְּיִים בְּעִים בְּיִבּר בִּבְיר בִּעְר וְבִּבּי וּיִים בְּיִים בְּיִים וְעִיבְּי בְּבּייִר בְּעִבּי וּבְּית בְּבְּיוֹם בְּיִבּיי וְבְּבּי בְּיִבּי בְּעִים בְּיבְּי בְּיבְיים בְּיוֹם בְּיוֹם בְּיִים בְּיוֹב בְּעְבְּיוּ בְּילְבְיוֹם בְּיבְּיוּת וְישִׁבּי בְּינְיבְי בְּבְייְם בְּבְּיוֹם בְּעְלְם הְשְּבְיים אִיבְּיְּים בְּבְיּעִים בְּיבְּיוּ בְּישְׁבְּיוֹם בְּיבְיוֹם בְּבְייִּים בְּיוּבְּיוּים בְּיבְיוֹם בְּיִבּיוּם בְּבְּים בְּיּבְיוֹם בְּיבְּיבְיתְיִים בְּבְיבְים וְיִים בְּיִים בְּעִיּ

Psalms 73

(1) A psalm of Asaph.

God is truly good to Israel, to those whose heart is pure. (2) As for me, my feet had almost strayed, my steps were nearly led off course, (3) for I envied the wanton; I saw the wicked at ease. (4) Death has no pangs for them; their body is healthy. (5) They have no part in the travail of men; they are not afflicted like the rest of mankind. (6) So pride adorns their necks, lawlessness enwraps them as a mantle. (7) Fat shuts out their eyes; their fancies are extravagant. (8) They scoff and plan evil; from their eminence they plan wrongdoing. (9) They set their mouths against heaven, and their tongues range over the earth. (10) So they pound His people again and again, until they are drained of their very last tear. (11) Then they say, "How could God know? Is there knowledge with the Most High?" (12) Such are the wicked; ever tranquil, they amass wealth. (13) It was for nothing that I kept my heart pure and washed my hands in innocence, (14) seeing that I have been constantly afflicted, that each morning brings new punishments. (15) Had I decided to say these things, I should have been false to the circle of Your disciples. (16) So I applied myself to understand this, but it seemed a hopeless task (17) till I entered God's sanctuary and reflected on their fate. (18) You surround them with flattery; You make them fall through blandishments. (19) How suddenly are they ruined, wholly swept away by terrors. (20) When You are aroused You despise their image, as one does a dream after waking, O Lord. (21) My mind was stripped of its reason, my feelings were numbed. (22) I was a dolt, without knowledge; I was brutish toward You. (23) Yet I was always with You, You held my right hand; (24) You guided me by Your counsel and led me toward honor. (25) Whom else have I in heaven? And having You, I want no one on earth. (26) My body and mind fail; but God is the stay of my mind, my portion forever. (27) Those who keep far from You perish; You annihilate all who are untrue to You. (28) As for me, nearness to God is good; I have made the Lord GOD my refuge, that I may recount all Your works.

• Does this פרק have the same perspective on שכר ועונש?

• What is this author's response to רשע וטוב לו?

תהילים ל"ז

לְדָוָד אַל־תָּתַחַר בַּמַרַעִים אַל־תַּקַנָּא בָּעשִׁי עולָהּ כִּי כַחַצִיר מָהֶרָה יָמַלוּ וּכְיֵרַק דַשָּׁא יְבּוֹלוּוְ. בְּטַח בִּיהוָה וְעַשֶּׁה־טוֹב שׁכן־ארץ וּרעה אמוּנה: וְהָתְעַנַג עַל־יִהוָה וְיָתֶן־לְךְ מִשְּׁאֲלֹת לְבֵּךָּ גוֹל עַל־יִהוָֹה דַּרְבֵּךְ וֹבְטַח עַלַיו וְהוּא יַעֲשֶׂהּ וְהוֹצִיא כָאוֹר צָדָקֶךְ וּמְשָׁפַּטֶרְ כַּצַהָרַיָם: דּוֹם ליהוה והתחוֹלל־לוֹ אל־תתחר במצליח דרכּוֹ באישׁ עשה מזמות: הרף מאף <u>ועוֹב חמה אל־תתחר אד־להרע: כּי־מרעים יכּרתוּן וקוי יהוה המה יירשו־ארץ: ועוֹד מעט ואין רשע והתבוננת</u> על־מקומו ואַינגני. וַעַנוִים יִירְשׁוּ־אָרֵץ וְהָתְעַנְגוּ עַל־רב שָׁלוֹם. וֹמֵם רַשַּׁע לַצַּדְּיק וְחֹרֶק עַלַיוֹ שִׁנַּיוּ אֲדֹנֵי יִשְּׁחַקּ־לוֹ כִּי־רָאַה כִּי־יַבֹא יוֹמוֹ: חֵרֵב פַּתִחוּ רְשַׁעִים וְדַרְכוּ קַשְׁתַּם לְהַפִּיל עַנִי וְאֵבִיוֹן לְטִבוֹחַ יִשְׁרֵי־דָרֵךְ: חַרְבָּם תַּבוֹא בְלְבַּם וָקַשָּׁתוֹתָם תִּשַּׁבַרְנָה: טוֹב־מִעַט לַצַּדִּיק מֶהֲמוֹן רָשָׁעִים רַבִּים: כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשַּׁבַרְנָה: טוֹב־מִעַט לַצַּדִּיק מֶהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים: כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשַּׁבַרְנָה: טוֹב־מִעַט לַצַּדִּיק מֶהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים: כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשַּׁבַרְנָה: טוֹב־מִעַט לַצַּדִּיק מֶהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים: כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשַּׁבַרְנָה: יָהוָה יָמֵי תָמִימָם וְנַחֲלַתָם לְעוֹלַם תַּהָיָה. לֹא־יָבשׁוּ בָּעַת רַעָה וּבִימֵי רַעַבוֹן יָשַׂבַעוּ. כִּי רַשַּׁעִים 'אבדוּ וְאיָבֵי יְהוַה כִּיקַר כַּרִים כַּלוּ בַעַשַׁן כַּלוּ לֹוֶה רַשַּׁע וִלֹא יִשַׁלֵם וְצַדִּיק חוֹגַן וְנוֹתֵן: כִּי מִבֹרַכִיו יִירְשׁוּ אָרֵץ וּמְקְלַלִיו יִכָּרַתוּ. מֵיְהוֹה מְצְעַדֵי־גֶבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֵחְפָּץ. כִּי־יִפּל לֹא־יוּטָל כִּי־יִהוָה סוֹמֶךְ יָדוֹ. **נער הייתי גם־זקנהי ולֹא־ראיתי צדיק נעזב** ַ **וַזַרעוֹ מבקּשׁ־לַחִם:** כַּל־הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֵה וְזַרְעוֹ לְבָרָכָהּ: סוּר מֶרָע וַעֲשֵׂה־טוֹב וּשָׁכֹן לְעוֹלָם: כִּי יִהוָה אֹהֵב מִשְׁפַּט וֹלֹא־יַצַוֹב אֶת־חֲסִידִיו לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ וְזָרֵע רְשָׁעִים נִכְרָת. צַדִּיקִים יִירְשׁוּ־אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ. פִּי־צַדִּיק יֶהְגֶּה חכמה וּלְשׁוֹנוֹ תַּדַבֵּר מִשְׁפַּטּ תּוֹרַת אֱלֹהֵיו בָּלְבּוֹ לֹא תָמַעָד אֲשַׁרֵיוּ צוֹפָה רַשַּׁע לְצַדִּיק וּמַבַקּשׁ לְהַמִיתוֹּ יָהֹוָה ָלא־יַעַזְבֵנּוּ בִיַדוֹ וִלֹא יַרְשִׁיעֵנּוּ בִּהִשַּׁפִטוֹּ קַנֵּה אֱל־יִהֹוָה וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ וִירוֹמִמְךְ לְּרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים תִּרְאֶהּ ָרָאִיתִי רַשָּׁע עַרִיץ וּמִתעַרָה כָּאָזָרָח רַעַנָן. וַיַּעַבר וְהִנֶּה אֵינֵנּוּ וַאֲבַקּשֶׁהוּ וְלֹא נִמְצַא<u>. שׁמַר־תּם וּראה ישׁר כּי־אחרית</u> <u>לאיש שלום: ופשעים נשמדו יחדו אחרית רשעים נכרתה: ותשועת צדיקים מיהוה מעוום בעת צרה: וַיַּעוֹרֵם יְהוַה</u> וַיִפַלְטֵם יִפַלְטֵם מַרְשַׁעִים וִיוֹשִׁיעֵם כִּי־חַסוּ בוֹּ [פּ}

Psalms 37

(1) Of David.

Do not be vexed by evil men; do not be incensed by wrongdoers; (2) for they soon wither like grass, like verdure fade away. (3) Trust in the LORD and do good, abide in the land and remain loyal. (4) Seek the favor of the LORD, and He will grant you the desires of your heart. (5) Leave all to the LORD; trust in Him; He will do it. (6) He will cause your vindication to shine forth like the light, the justice of your case, like the noonday sun. (7) Be patient and wait for the LORD, do not be vexed by the prospering man who carries out his schemes. (8) Give up anger, abandon fury, do not be vexed; it can only do harm. (9) For evil men will be cut off, but those who look to the LORD— they shall inherit the land. (10) A little longer and there will be no wicked man; you will look at where he was—he will be gone. (11) But the lowly shall inherit the land, and delight in abundant well-being. (12) The wicked man schemes against the righteous, and gnashes his teeth at him. (13) The Lord laughs at him, for He knows that his day will come. (14) The wicked draw their swords, bend their bows, to bring down the lowly and needy, to slaughter upright men. (15) Their swords shall pierce their own hearts, and their bows shall be broken. (16) Better the little that the righteous man has than the great abundance of the wicked. (17) For the arms of the wicked shall be broken, but the LORD is the support of the righteous. (18) The LORD is concerned for the needs of the blameless; their portion lasts forever; (19) they shall not come to grief in bad times; in famine, they shall eat their fill. (20) But the wicked shall perish, and the enemies of the LORD shall be consumed, like meadow grass consumed in smoke. (21) The wicked man borrows and does not repay; the righteous is generous and keeps giving. (22) Those blessed by Him shall inherit the land, but those cursed by Him shall be cut off. (23) The steps of a man are made firm by the LORD, when He delights in his way. (24) Though he stumbles, he does not fall down, for the LORD gives him support. (25) I have been young and am now old, but I have never seen a righteous man abandoned, or his children seeking bread. (26) He is always generous, and lends, and his children are held blessed. (27) Shun evil and do good, and you shall abide forever. (28) For the LORD loves what is right, He does not abandon His faithful ones. They are preserved forever, while the children of the wicked will be cut off. (29) The righteous shall inherit the land, and abide forever in it. (30) The mouth of the righteous utters wisdom, and his tongue speaks what is right. (31) The teaching of his God is in his heart; his feet do not slip. (32) The wicked watches for the righteous, seeking to put him to death; (33) the LORD will not abandon him to his power; He will not let him be condemned in judgment. (34) Look to the LORD and keep to His way, and He will raise you high that you may inherit the land; when the wicked are cut off, you shall see it. (35) I saw a wicked man, powerful, well-rooted like a robust native tree. (36) Suddenly he vanished and was gone; I sought him, but he was not to be found. (37) Mark the blameless, note the upright, for there is a future for the man of integrity. (38) But transgressors shall be utterly destroyed, the future of the wicked shall be cut off. (39) The deliverance of the righteous comes from the LORD, their stronghold in time of trouble. (40) The LORD helps them and rescues them, rescues them from the wicked and delivers them, for they seek refuge in Him.

רד'ק על תהילים ל"ז:כ"ה

צדיק נעזב לגמרי וזרעו מבקש לחם: ולא זרעו שיבקש לחם על הפתחים. וזרעו הבנים הקטנים שהניח אחריו לא יעזבם האל, יתברך, בזכותו, אף על פי שיבא לו חסרון לא יבא לו חסרון רע כמו שיבא לרשע. ונעזב הוא שיחסר לו לחם ושמלה. וכך בקש יעקב אבינו (בראשית כח כ): ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, כלומר כדי חיותי לבד. ואמר לו האל, יתברך, (שם טו): כי לא אעזבך; נראה כי מי שחסר אלה נקרא נעזב.

- How does this פרק respond to the phenomenon of צדיק ורע לו?
- How does רד"ק reconcile the fact that he has witnessed the righteous suffer, with פסוק

תהילים מ"ד

לְמְנַצֵּחַ לְבְנֵי־קֹרַח מַשְּׂפִילּ, אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ פֹעַל פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם. עִּיְהָים וְּתְשַׁלְחֵם. כִּי לֹא בְחַרְבָּם יָרְשׁוּ אָרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא־הוֹשִׁיעָה־לְמוֹ כִּי־מִינְךְ וּזְרוֹעֲךְ אוֹרִ פְּנֵיךְ כִּי רְצִיתָם. אַתָּה־הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוּה יְשׁוּעוֹת יַצֻקֹב. בְּּךְ צָרֵינוּ וְנָגַחַ בְּשִׁמְךְ נְבוּס קָמֵינוּ. כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי אֶבְטָח וְחַרְבִּי לֹא תוֹשִׁיעִנִי. כִּי הוֹשַׁעְתָנוּ מִצְּרִינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ הָבִישׁוֹת. בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָל־הַיוֹם וְשִׁמְךְ לְעוֹלְם נוֹדֶה מְּבָּיִחְ וַתְּכְלִימֵנוּ וְלֹא־תַצֵּא בְּצִבְאוֹתֵינוּ. תְּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי־צָר וּמְשַׁנְאֵינוּ שָׁסוּ לָמוֹ. תִּתְּנְנוּ כְּאֹבְיתוֹ וְלֹא שָׁכְרְנוּ בְּלִא־הוֹן וְלֹא־תַצֵּא בְּבְרִתְנִינוּ תְּשָּימֵנוּ חֶרְפָּה לִשְׁכְנֵינוּ לַעַּג וָקֶלֶס לְסִבּיבוֹתִינוּ הְשָּׁמְעִנוּ בְּלִאְיִם מְנוֹיך הְשִׁתְנוּ בְּלִאְמִים. כָּל־הַיוֹם כְּלְמָתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנֵי כִּסְּתְנִי. מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמְתְנַקם. מְלִיזֹם מְנוֹד־רֹאשׁ בַּלְאָמִים. כָּל־הַיוֹם כְּלְמָתִי נְגְדִי וּבֹשֶׁת פָּנֵי כִּסְתְנִי. מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְצְבִי אוֹרֵב וּמְתְנֵּי בְּבִיתְנוּ בַּבְיתְנוּ בְּבְיתִנוּ וְלֹא־שִׁקְרנוּ בִּבְירִתְהִי לִּבְּיתוֹוּ וֹנִי חְלִבְּיתוֹ בִּיתְנוּ וְלֹא־שַׁקְרנוּ שִׁם אֵלֹהִינוּ וֹנִפְרְשׁ כּפִינוּ לְאִלוֹן וֹתְה אַבְּיתְנוֹ בְּבִיתְנוֹן לְּמִבְיוֹת בְּיבּיתְנוּ בְּבְאַתוֹם בְּתִינוּ וְלִיחִבּי לִּילִיוּ בְּנִינּוּ וְלִיחְבֵּנוֹ בְּעִבוּ בְּבְעִבוּוֹ בְּעִבּר נִפְשׁנוּ דְּבְכָּה לְאָרִץ בּטְנִנוּ בְּלִיתִּן לְנִיתּ לְנִינוּ וְלִאר בִּיִבוּ וְתִּים בְּיִבּיוֹ וְנִינּ וְנִינּוּ וְלִיתוֹם בְּתִשְׁנוּ בְּבִיעוֹם בְּבְיעוֹם בְּיִבּיוּ וְתְשִׁנִי לְּמִרְם בְּיִבּוּ בְּבִיּעוֹ בִּי בְּישׁנוֹ דְּבִיבּי לְבִיּעוֹ בְיּבְיּוֹת בְיבִיוּ וּשְׁבְבּיוֹת בִּי בְּיבְיתְ בְּבְּבְיתְ בְּיבְּנִי בְּיבְּבְיתְּנִי בְּיבְעִיתוּ בְּיבְיוֹם בְּיִבּי בְּבְיבִיוּ בְּבְיבְיוֹם בְּבְיבְיוֹם בְּבְּבְּתְּים בְּיִים בְּעִי בְּנִי בְּיִבְיּי בְּיִבְּיוֹם בְּיִים בְּבְּבְיוֹם בְּיוֹם בְינִי בְּיִבּי בְּעְבְיוֹם בְיבִיוּ בְּלְבִיוּ בְּנְיוֹם בְּבְיבְי

Psalms 44

(1) For the leader. Of the Korahites. A maskil. (2) We have heard, O God, our fathers have told us the deeds You performed in their time, in days of old. (3) With Your hand You planted them, displacing nations; You brought misfortune on peoples, and drove them out. (4) It was not by their sword that they took the land, their arm did not give them victory, but Your right hand, Your arm, and Your goodwill, for You favored them. (5) You are my king, O God; decree victories for Jacob! (6) Through You we gore our foes; by Your name we trample our adversaries; (7) I do not trust in my bow; it is not my sword that gives me victory; (8) You give us victory over our foes; You thwart those who hate us. (9) In God we glory at all times, and praise Your name unceasingly. Selah. (10) Yet You have rejected and disgraced us; You do not go with our armies. (11) You make us retreat before our foe; our enemies plunder us at will. (12) You let them devour us like sheep; You disperse us among the nations. (13) You sell Your people for no fortune, You set no high price on them. (14) You make us the butt of our neighbors, the scorn and derision of those around us. (15) You make us a byword among the nations, a laughingstock among the peoples. (16) I am always aware of my disgrace; I am wholly covered with shame (17) at the sound of taunting revilers, in the presence of the vengeful foe. (18) All this has come upon us, yet we have not forgotten You, or been false to Your covenant. (19) Our hearts have not gone astray, nor have our feet swerved from Your path, (20) though You cast us, crushed, to where the sea monster is, and covered us over with deepest darkness. (21) If we forgot the name of our God and spread forth our hands to a foreign god, (22) God would surely search it out, for He knows the secrets of the heart. (23) It is for Your sake that we are slain all day long, that we are regarded as sheep to be slaughtered. (24) Rouse Yourself; why do You sleep, O Lord? Awaken, do not reject us forever! (25) Why do You hide Your face, ignoring our affliction and distress? (26) We lie prostrate in the dust; our body clings to the ground. (27) Arise and help us, redeem us, as befits Your faithfulness.

• Despite feeling abandoned by God, this author does not abandon his faith in God. How does he choose to respond?

רד'ק על תהילים צ"ב:ז"

(ב) איש בער לא ידע. בפרוח רשעים כמו עשב כלומר שיצליחו בעולם הזה אבל החכמים ידעו כי הוא להשמדם עדי עד כלומר שלא יהיה להם חלק לעולם הבא שהוא עדי עד וההצלחה הוא שכר מעט מעשים הטובים שעשו בעולם הזה משלם להם שכרם בעולם הזה כדי שיאבדו לעולם הבא בשכר מעשים הרעים שהם רבים, ויש לפרשו גם כן שיהיה דבק למטה ופירושו כטעם הראשון כי כל איש בער וכסיל לא יבין לדעת הצלחת הרשעים בעולם הזה כי אף על פי שאמר להשמדם עדי עד עוד נשארו שאלות קשות בזה הענין:

- According to רד"ק, why is it that the wicked (רשעים) succeed in this world?
- Does דד"ק believe that this is sufficient to resolve the question of צדיק ורע לו?

(א) אוילים. עתה זכר החולים, ואמר כי מדרך פשעם ומעונותיהם יחלו ויתענו וקראם אוילים, מה שלא אמר כן באסירים בעבור כי השבי יהיה בבת אחת ולא כן החולי כי מתחילה הוא קל ואחר כך יכבד יום אחר יום, והנה הם אוילים שלא יכירו וידעו כי החולי כמו מלאך שליח אליהם שישובו בתשובה והם לא ירגישו בדר כמו האויל שאינו מרגיש ברעה שתבא לו ממעשה אולתו, ואם היו חכמים היו חושבים בלבם מה זה החולי ששלח לנו האל ומאיזה עון הוא וישפשפו במעשיהם ויתקנו דרכיהם קודם שיכבד עליהם החולי, ואם לא ירגישו יום ראשון ירגישו יום שני יום שלישי. אבל האוילים לא ירגישו בדבר ולא ישובו לאל יתברך עד שיכבד עליהם החולי מאד ויארך חוליים עד שיתענו מאד ויתעבו כל מאכל:

• According to רד"ק, what is the difference between the way the wise (חכמים) and the wicked (אוילים) respond to evil that befalls them?

Rabbi Jonathan Sacks, The Great Partnership (pgs. 236-237)

There is a left-brain and A right brain way of asking the question of why there is unjustified evil in the world. The left brain, philosophical, analytical way is to ask if hypothetically. 'What would we expect the world to be like if...there were an omnipotent, omniscient, all good God?' No child would die. Perhaps no adult would die. Animals would not hunt one another for food. There would be no sickness, no poverty and no hunger. No one would be homeless or without access to pure water and medical treatment. There would be no earthquakes, no tsunamis, or if there were, they would cause no loss of life.

The world is not like that. Therefore there is no God. That is a philosophical way.

It is not the way an Abraham or a Sarah asked the question.

The religious mind begins not with the world there might hypothetically be, but with the world that is. There is suffering and Injustice. There is sickness and premature death. There are natural disasters. That is the world we inhabit and for the time being there is no other. The religious mind starts with the world that is, not with the world that might have been.

Within this world, it seeks meaning. It does not seek explanation. Explanation is something else. Through explanation we learn how tsunamis happen, how populations suffer from sickle cell anemia or become infected by AIDS. The religious question is about meaning.

Suffering tears our world apart. Something in our life that once routed us is taken from us. Where there was once wholness there is now a gaping hole. Suffering threatens to render life meaningless. How can I live with this pain? How can I want to continue to live in such a world? In extremis we cry with the words of the Psalm, 'My God my God why have you forsaken me?' (Psalm 22:1)

In the Bible there was a whole literature of lament, grief, protest. Much of it is written in tears. There can be a Darkness so dark that it extinguishes any attempt to light a light. The Bible does not hide from this. It is an honest book.

Rabbi Jonathan Sacks, The Great Partnership (pg. 247)

Belief in God is an assertion of human dignity in the face of humiliation, and of Hope in the midst of The dark night of Despair. It is a refusal to accept evil as inevitable, but at the same time and acknowledgement that we cannot leave Redemption entirely to God. He rescued Noah, but Noah had to build the ark. He dwelt among the Israelites in the wilderness, but they had to build the sanctuary. The very fact that the Bible devotes some 15 times as much space to the Israelites

constructing the sanctuary as it does to God creating the universe tells us that our Deeds are precious to God. God is not the solution of a contradiction, but a call to become his Partners in the work of redemption.

• Which approaches found in the ההילים are aligned with the approach of Rabbi Sacks?